Alina Szapocznikow (16 maja 1926 w Kaliszu - 2 marca 1973 w Praz-Coutant we Francji)

Tej rzeźbiarki z małego Kalisza
dzieło wielkie, że nie sposób spisać,
żyła dla tworzenia,
czerpała z istnienia,
jej materiał to barwna żywica.

(ebs)

Alina Szapocznikow - polska rzeźbiarka i graficzka.

Urodziła się 16 maja 1926 w Kaliszu w rodzinie żydowskich lekarzy. Podczas wojny była więziona w gettach w Pabianicach i Litzmannstadt oraz w niemieckich obozach koncentracyjnych Auschwitz-Birkenau Bergen-Belsen i Theresienstadt. Po wyzwoleniu z obozu pojechała do Pragi.

W latach 1945-1946 podjęła artystyczną praktykę w pracowni rzeźbiarza Otokara Velimskiego, a potem studia w Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej u Josefa Wagnera.

Dzięki stypendium Alina Szapocznikow studiowała w latach 1948-1950 w paryskiej *École nationale supérieure des beaux-arts* jako wolna słuchaczka w pracowni Paula Niclausse'a. Ciężka choroba zmusiła ją jednak do opuszczenia uczelni. Wróciła do Polski. Kontynuowała pracę artystyczną, początkowo w obowiązującym socrealistycznym stylu.

Po tzw. odwilży w połowie lat 50. mogła wreszcie pokazać to, co ją fascynowało: formę, tworzywo, barwę. Tworzyła pełne ekspresji, uproszczone rzeźby figuralne ("Pierwsza miłość" 1954, "Ekshumowany" 1956, "Maria Magdalena" 1957-1958).

W 1963 roku wyjechała z kraju i na stałe zamieszkała w Paryżu, gdzie zaczęła stosować tworzywa sztuczne (poliester, poliuretan) wykonując odlewy własnego ciała, multiplikowane w barwnych żywicach syntetycznych, czasem z dodaniem efektów świetlnych.

W 1965 zdobyła nagrodę Fundacji Copleya za asamblaż zatytułowany Goldfinger; jej pracę oceniało grono najsłynniejszych artystów XX wieku (Marcel Duchamp, Jean Arp, Max Ernst i Roberto Matta).

W filmie "Sam pośród miasta" z 1965 pojawia się rzeźba artystki "Żagiew".

Szczególnie osobisty charakter noszą cykle prac wykonanych w ostatnich latach życia: "Tumeurs" (1969-1971) i "Zielnik" (1972) powstałe z odlewów ciała syna.

Była żoną historyka sztuki Ryszarda Stanisławskiego; ich syn Piotr Stanisławski mieszka we Francji.

Listy: Alina Szapocznikow i Ryszard Stanisławski

Niepublikowana dotąd korespondencja między Aliną Szapocznikow i jej narzeczonym, mężem, a w końcu przyjacielem - Ryszardem Stanisławskim.

Później wyszła za mąż za grafika Romana Cieślewicza.

Zmarła dziesięć lat później, 2 marca 1973 w sanatorium Praz-Coutant w Passy (Górna Sabaudia), po długich zmaganiach z chorobą nowotworową piersi, podczas których podejmowała próby twórczego przetworzenia tej przegrywanej i ostatecznie przegranej walki.

https://www.youtube.com/watch?v=lhLTWhJ7VnM

W 1998 powstał film dokumentalny (48 min.) na temat życia artystki "In articulo mortis. Alina Szapocznikow (1928-1973)" w reżyserii Krzysztofa Tchórzewskiego.

W 2011 roku w Brukseli pracę Aliny Szapocznikow wylicytowano za 600 tys. euro.

29 września 2012 odsłonięto w Warszawie obok Teatru Komedia na Żoliborzu rzeźbę Aliny Szapocznikow "Kobieta z dzieckiem". Rzeźba została wykuta w piaskowcu we Francji w końcu lat 40. Po odnowieniu i oczyszczeniu została ustawiona na nowym cokole. 26 marca 2013 padła ofiarą wandalizmu.

Od 7 października 2012 do 28 stycznia 2013 roku odbyła się wystawa indywidualna ponad 100 rzeźb i rysunków Szapocznikow w nowojorskim Museum of Modern Art. Kuratorkami wystawy, noszącej tytuł "Alina Szapocznikow: Sculpture Undone", 1955-1972, były Elena Filipovic i Joanna Mytkowska.

https://www.youtube.com/watch?v=YzgYtvPbl0M

Audycja: Szapocznikow z rzeźby uczyniła coś efemerycznego

Tekst Tomasza Holaka: Alina Szapocznikow. Przerafinowane rozdygotanie

https://www.youtube.com/watch?v=5_WpCyj_YVU

O wystawie Aliny Szapocznikow Karol Sienkiewicz: Wśród "niezgrabnych przedmiotów"

Archiwum Aliny Szapocznikow, Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Warszawa